

Solídny ekonomický rast napriek protivetru

❖ Ako sa zmenil výhľad pre ekonomiku v posledných mesiacoch?

- Domácnostiam aj firmám sa bohužiaľ situácia nebude zlepšovať v takej miere, ako sme predpokladali na jar a v lete.
- Krajiny, do ktorých slovenské výrobky najčastejšie smerujú, sa naďalej trápia a oživenie ich ekonomík sa oddiaľuje. Stav objednávok pre naše firmy je preto slabší.
- Doma nás čaká zrealnenie cien plynu pre domácnosti a konsolidačný balíček, ktoré budú tiež tmiť rast životnej úrovne.

❖ Hrozí strmý prepád životnej úrovne?

- Nie, nehrozí. Napriek týmto vplyvom by ekonomika mala celkom solídne rásť aj v budúcom roku, aj zamestnanosť by mala byť stabilná a v priemere by ani reálne príjmy ľudí nemali klesnúť.
- Hospodárska a politická situácia vo svete je však pomerne krehká. Ak budú problémy v medzinárodnom obchode, alebo znovu narastú ceny ropy či plynu, rast našej ekonomiky môže byť opäť pomerne slabý.
- Na druhej strane ekonomike pomáha postupné znižovanie úrokových sadzieb v eurozóne, ale aj iných krajinách.

❖ Čo hovorí Národná banka na vládou ohlásený konsolidačný balíček?

- Slovensko je nadmieru zadlžená krajina. Ak sa nič nezmení, každý rok by pribúdalo príliš veľa nového dlhu.
- Postupné ozdravenie verejných financií je nevyhnutnosťou. Je to dôležité pre dlhodobý rast životnej úrovne a stabilitu finančného sektora. Potrebujeme si tiež vytvoriť priestor na to, aby štát vedel pomáhať, keby nás zastihla nejaká ďalšia kríza.
- Konsolidácia týmto balíčkom nekončí. Aby sme zastavili rast zadlžovania a napokon zvrátili vývoj vo verejnom dlhu, nové opatrenia budú musieť prichádzať aj v ďalších rokoch.
- Vláda si v ohlásenom balíčku vytvára priestor pre ďalšie takéto ozdravovanie. Zatiaľ nepovedala, na čo sa chystá minúť rádovo miliardu eur.
- Budúca konsolidácia bude prebiehať jednoduchšie, ak podporné opatrenia pre domácnosti a firmy nebudú zakladať trvalé nároky do budúcnosti.

❖ Ozdravenie verejných financií však pocítia ľudia aj firmy...

- Áno, odhadujeme, že z tohto dôvodu bude budúcoročný rast pomalší. Aj inflácia bude citeľne vyššia. Vznikne aj menej nových pracovných miest.

- Vďaka balíčku opatrení však bude Slovensko vyzerat' dôveryhodnejšie v očiach zahraničných investorov. Bude si vedieť aj ľahšie požičať. To je dôležité aj preto, aby ozdravovanie mohlo napredovať postupnými krokmi. Pre ľudí a firmy to znamená menšie riziko prudkého nárastu úrokových sadzieb, menej neistoty.

❖ Ktoré opatrenia pocítíme najviac?

- Najväčší vplyv na vývoj cien budú mať zmeny v DPH. V dôsledku vyšších cien bude slabšia kúpyschopnosť ľudí a sčasti aj zamestnanosť, čo sa odzrkadlí aj v slabšom raste ekonomiky.
- Rast ekonomiky však najmä cez nižšie investície a konkurencieschopnosť utlmí aj vyššie zdanenie firiem.
- Príjmy rodín budú rásť menej aj kvôli okresaniu niektorých rodinných dávok.

❖ Inflácia má opäť stúpnuť. Kedy sa vráti späť na bežné úrovne?

- Očakávame, že nárast inflácie bude dočasný a do normálu sa vrátíme už v roku 2026.
- Dočasný nárast vyvolá jednak vyššia DPH na veľkú časť okruhu tovarov a služieb, ktoré spotrebúvame. Pôsobiť však bude aj oneskorené zosúladenie cien plynu pre domácnosti s cenami na medzinárodných trhoch. Tieto vplyvy by mali odznieť v roku 2026.
- Z nášho pohľadu však bude dôležité sledovať vývoj očakávaní ľudí a firiem. Nebolo by dobré, keby sa dočasne vyššie tempo rastu cien dlhodobejšie zohľadňovalo napríklad pri vyjednávaní o mzdách.
- Už teraz pozorujeme, že spomaľovanie inflácie sa zaseklo mierne nad úrovňami, ktoré by sme mohli označiť za stabilný vývoj cien v našich podmienkach.
- V roku 2026 by mala pôsobiť na vývoj cien aj utlmená kúpyschopnosť ľudí v budúcom roku. Toto by malo dopomôcť k návratu inflácie do normálu.

❖ V Európe zamestnanosť rastie, pričom ekonomika skôr stagnuje. U nás je to skôr naopak. Čo z toho vyplýva?

- Množstvo vyrobených tovarov a služieb na jedného pracovníka u nás v posledných rokoch rástlo v porovnaní s priemerom za krajiny EÚ. Volné pracovné miesta sú, ale ľudí je málo. Firmy sa preto snažia vymyslieť, ako vyrobiť viac s existujúcim personálom. Toto je dobrá správa.
- Takzvané hromadenie nevyužitej pracovnej sily vo firmách u nás vidíme v menšej miere.
- Vyplýva z toho však aj to, že s očakávaným príchodom lepších časov je priestor pre zvyšovanie produktivity u nás menší ako inde v EÚ.
- Naštartovanie rastu produktivity je kľúčové pre vyšší rast a dobiehanie životnej úrovne vyspelých krajín. Potrebujeme viac inovácií, lepšie využívať fondy EÚ, ale aj aby EÚ ako celok fungovala viac ako spoločný trh.